

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

RPO-699184-VII-720.8.4/11/AI

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 22 551 77 00
Fax 22 827 64 53

Warszawa, 31. V. 2012

Pani,
Krystyna Szumilas
Minister Edukacji Narodowej
Al. J. Ch. Szucha 25
00-918 Warszawa

Szanowna Pani Minister,

Odnosząc się do przedstawionego przez Panią Minister w piśmie z dnia 20 kwietnia 2012 r. stanowiska uprzejmie informuję, iż nie znajduję w nim odpowiedzi odnośnie wskazanego problemu regulowania w statutach młodzieżowych ośrodków wychowawczych katalogu kar dyscyplinarnych.

Nie negując roli młodzieżowych ośrodków wychowawczych jako jednostek, w których wychowankowie otrzymują specjalistyczne wsparcie, wskazuję jednak, iż przebywający w nich nieletni korzystają z konstytucyjnej ochrony praw i wolności na równi z pozostałymi obywatelami. W związku z powyższym podniesione w Pani odpowiedzi szczególne przeznaczenie młodzieżowych ośrodków wychowawczych, tryb kierowania do nich nieletnich oraz realizowanie w tych jednostkach obowiązku szkolnego nie powoduje wyłączenia przebywających w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych nieletnich spod działania Konstytucji. Za nieuzasadnioną należy uznać ocenę dokonaną przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, iż uregulowanie art. 41 ust. 1 Konstytucji, zgodnie z którym, wolność osobista jednostki może być ograniczona wyłącznie w akcie prawnym o charakterze ustawowym, nie ma zastosowania wobec wychowanków młodzieżowych ośrodków wychowawczych.

Podkreślić należy, iż wolność osobista jednostki jest jednym z aspektów wolności w rozumieniu art. 31 Konstytucji. Z art. 31 ust. 3 Konstytucji można wyprowadzić następujące przesłanki ograniczenia praw i wolności jednostki:

- 1) wymóg formy ustawowej,
- 2) określenie przesłanek materialnych,

- 3) wskazanie maksymalnych granic dla wprowadzania ograniczeń (nakaz poszanowania zasady proporcjonalności oraz zakaz naruszania „istoty” praw i wolności).

Wszystkie wymienione przesłanki muszą być spełnione łącznie, aby możliwe było wprowadzenie ograniczenia praw i wolności jednostki. Wykluczenie tych ogólnych zasad uważa się za nieuzasadnione zubożenie konstytucyjnej ochrony praw jednostki (L. Garlicki, Konstytucja RP. Komentarz, Tom III, Warszawa, s. 17). Także Trybunał Konstytucyjny przedstawił w tym zakresie jednoznaczne stanowisko, zgodnie z którym brak zachowania ustawowej formy dla ograniczeń wolności jednostki musi prowadzić do dyskwalifikacji danego unormowania jako sprzecznego z Konstytucją (wyrok TK z dnia 19 maja 1998 r., U5/97, OTK 1998, nr 4, poz. 46).

Nikogo nie można zatem pobawić wolności osobistej ani ograniczyć w korzystaniu z niej inaczej niż na warunkach określonych w ustawie. Tym samym należy podkreślić, iż określenie w statutach młodzieżowych ośrodków wychowawczych katalogu kar stosowanych wobec wychowanków nie spełnia standardów wyrażonych w art. 31 ust. 3 oraz art. 41 ust. 1 konstytucji RP.

W związku z powyższym, na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r., Nr 14, poz. 147 ze zm.) ponownie zwracam się z prośbą o podjęcie inicjatywy ustawodawczej we wskazanym zakresie.

Łęka wyrosy szocunku

Jana Jjow